

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA**

Evidenčné číslo: 15200/B/2012/0475425307

**PRÍPRAVA A ZABEZPEČOVANIE
VEREJNÝCH PRÁC**

Bakalárska práca

Bratislava 2011

Zuzana Múcsková

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA**

**PRÍPRAVA A ZABEZPEČOVANIE
VEREJNÝCH PRÁC**

Bakalárska práca

Študijný program: 6230700 Národné hospodárstvo

Študijný odbor: 3.3.1 Národné hospodárstvo

Školiace pracovisko: Katedra hospodárskej politiky NHF

Vedúci záverečnej práce: Ing. Jana Vorlíčková, CSc

Bratislava 2012

Zuzana Múcsková

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že bakalársku prácu som vypracovala samostatne a že som uviedla všetku použitú literatúru.

Bratislava, máj 2012

.....

Podpis autora práce

POĎAKOVANIE

Touto cestou sa chcem poďakovať Ing. Jane Vorlíčkovej, CSc, vedúcej mojej bakalárskej práce za cenné rady a odbornú pomoc pri riešení problémov, ktoré sa v bakalárskej práci vyskytli.

ABSTRAKT

MÚČSKOVÁ, Zuzana: *Príprava a zabezpečovanie verejných prác.* – Ekonomická univerzita v Bratislave. Národohospodárska fakulta; Katedra hospodárskej politiky. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Jana Vorlíčková, Csc. – Bratislava: NHF EU, 2012, 42 s.

Cieľom bakalárskej práce je objasnenie problematiky verejných prác. K naplneniu hlavného cieľa nám dopomáhajú tri čiastkové ciele. Prvým z nich je objasnenie potrebných pojmov a legislatívy danej problematiky. Druhým je definovanie jednotlivých fáz prípravy a realizácie verejných prác a tretím je aplikácia teoretických poznatkov na aktuálne podmienky ekonomiky Slovenskej republiky. Práca je rozdelená do štyroch kapitol. Obsahuje 3 prílohy. Prvá kapitola poskytuje prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky. Definuje verejné práce z hľadiska súčasnej legislatívy, vymedzuje podstatné pojmy a charakterizuje proces prípravy a realizácie verejných prác. Obsahom druhej kapitoly je zadefinovanie cieľov bakalárskej práce a v tretej kapitole je opísaná metodika bakalárskej práce. V poslednej kapitole sa naša pozornosť sústreďuje na Rozvojový program priorít verejných prác na roky 2012 až 2014.

Kľúčové slová: Príprava verejných prác, realizácia verejných prác, Rozvojový program priorít verejných prác, technická príprava, verejné práce.

ABSTRACT

MÚCSKOVÁ, Zuzana: *The preparation and provision of public works*. – University of Economics in Bratislava. Faculty of National Economy; Department of Economic Policy. – Supervisor of bachelor thesis: Ing. Jana Vorlíčková, Csc. – Bratislava: NHF EU, 2012, 42 p.

The aim of this bachelor thesis is to clarify issue of public works. Main aim is realized by three sub-objectives. The first of these sub-objectives is clarification of necessary terms and legislation relating to the issue. The second of these sub-objectives is to define parts of preparation and execution of public works and the aim of the third sub-objective is application of theoretical knowledge to actual conditions of Slovak economy. The work is divided into four chapters. It contains 3 tables. The first chapter provides an overview of current situation of public works. It defines current legislation of public works, key terms and describes the process of preparation and implementation of public works. The second chapter defines the aims of the thesis and the third chapter describes methods of bachelor thesis. In the last chapter, our focus is on the Developing program of public works priorities for the years 2012 to 2014.

Keywords: Preparation of public works, the implementation of public works, Developing program of public works priorities, technical preparation, public works.

OBSAH

Úvod.....	7
1 Prehľad o súčasnom stave problematiky.....	8
1.1 Proces prípravy verejných prác.....	13
1.1.1 Účastníci projektu.....	16
1.1.2 Verejné obstarávanie stavebných prác.....	16
1.2 Proces realizácie verejných prác.....	19
1.3 Zabezpečenie kvality verejných prác.....	20
2 Cieľ práce.....	22
3 Metodika práce.....	23
4 Výsledky práce.....	24
4.1 Rozvojový program priorít verejných prác na roky 2012 až 2014.....	25
4.2 Zhodnotenie výsledkov.....	33
Záver.....	37
Zoznam použitej literatúry.....	39

ÚVOD

Verejná práca predstavuje všetky činnosti, ktoré sú spojené s prípravou, realizáciou, prípadne zmenou stavby financovanej celkom alebo aspoň sčasti z verejných investícií. Problematiku verejných prác upravuje zákon č. 254/1998 Z. z o verejných prácach.

Obsahom bakalárskej práce je problematika verejných prác. Zložitosť verejných prác spočíva v zachovaní presnej postupnosti jednotlivých krokov realizácie s dôrazom na efektívnosť využívania vynaložených finančných prostriedkov. Dôraz kladieme predovšetkým na fázu prípravy realizácie. Dôslednou prípravou znižujeme riziko vzniku komplikácií, následkom ktorých by mohlo dôjsť k nedodržaniu stanovených termínov, čo by viedlo k navýšeniu plánovaných nákladov.

Cieľom bakalárskej práce je objasnenie problematiky verejných prác. Súčasťou hlavného cieľa sú tri podciele, ktoré podmieňujú dosiahnutie hlavného cieľa. Prvým je objasnenie si potrebných pojmov a legislatívy v rámci danej problematiky. Ďalším podcieľom je definovanie jednotlivých fáz prípravy a realizácie verejných prác a posledným je aplikácia teoretických poznatkov na aktuálne podmienky ekonomiky Slovenskej republiky.

Prvá kapitola nám poskytuje prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky. Prostredníctvom abstrakcie a analýzy si vymedzíme podstatné pojmy danej problematiky a stručne charakterizujeme proces realizácie verejných prác, počnúc prípravou, cez realizáciu až po kolaudáciu hotového diela.

V druhej kapitole si objasníme cieľ práce vrátane jeho podcieľov. Zameraním tretej kapitoly je metodika vzniku bakalárskej práce.

Zameraním štvrtej kapitoly je prezentácia výsledkov. Informujeme o Rozvojovom programe priorít na roky 2012 až 2014 a porovnáme ho s Rozvojovým programom priorít na roky 2011 až 2013. Formulujeme vlastné postoje a navrhované riešenia zefektívnenia procesu prípravy a realizácie verejných prác.

1 PREHLAD O SÚČASNOM STAVE PROBLEMATIKY

Verejné práce predstavujú stavebnú činnosť financovanú z verejných investícií. V tejto časti bakalárskej práce si vo všeobecnej rovine vysvetlíme ich podstatu, poslanie a zabezpečovanie v ekonomike, v nadväznosti na právne normy.

Podľa zákona 254/1988 Z. z. o verejných prácach v znení neskorších predpisov: „Verejnou prácou je činnosť na prípravu a uskutočňovanie stavby alebo zmeny dokončenej stavby financovaná celkom alebo sčasti z verejných investícií.“¹

Verejné investície sú finančné prostriedky, určené na financovanie verejných prác, ktoré podľa zákona o verejných prácach musia byť využité čo najefektívnejšie. Verejné práce financujeme z vlastných zdrojov, z grantových a podporných programov, prostredníctvom komerčného financovania alebo alternatívnymi spôsobmi financovania. Financovanie z vlastných zdrojov predstavuje financovanie z verejných rozpočtov, teda z rozpočtu ústrednej štátnej správy, z rozpočtov územnej samosprávy a zo štátnych účelových fondov. V prípade financovania z grantových a podporných programov finančné prostriedky čerpáme buď zo štrukturálnych fondov EÚ alebo ich získavame na základe bilaterálnych a iných podporných programov na základe medzinárodných dohôd. Komerčné financovanie predstavujú najmä úvery od komerčných bánk. Alternatívnym spôsobom financovania je financovanie prostredníctvom verejno – súkromného partnerstva.

„Verejno-súkromné partnerstvo (ďalej len „PPP projekty“) je forma spolupráce medzi verejným a súkromným sektorom s cieľom financovania výstavby, rekonštrukcie, prevádzky a údržby infraštruktúry a poskytovania verejných služieb prostredníctvom tejto infraštruktúry.“² V tomto spôsobe financovania je verejný sektor zákazníkom súkromného sektora. Súkromný sektor financuje a realizuje výstavbu, ako aj prevádzkuje zhotovené dielo, za čo získava platby od užívateľov diela, prípadne od verejného partnera. Financovanie prostredníctvom PPP má svojich zástancov, ale i odporcov. Zástancovia argumentujú najmä vyššou efektívnosťou súkromného sektora ako aj možnosťou

¹ § 2 zákona 254/1998 Z. z. o verejných prácach v znení neskorších predpisov

² spracované podľa: Verejno-súkromné partnerstvá (PPP), Ministerstvo financií Slovenskej republiky, <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=6649>

uskutočňovania výstavby v prípade nedostatku finančných prostriedkov. Odporcovia argumentujú vyšším zadlžovaním budúcich generácií, ako v prípade financovania prostredníctvom štátneho rozpočtu.

Všetky verejné práce realizované na území Slovenskej republiky upravuje zákon č. 254/1998 Z. z. o verejných prácach v znení zákona 260/2007 Z. z. o verejných prácach. „Tento zákon upravuje podmienky na prípravu verejných prác, ich posudzovanie, kvalitu, hodnotenie a vykonávanie štátneho dozoru nad verejnými prácami.“³ Zákon č. 254/1998 Z. z. o verejných prácach upravuje podmienky na prípravu a realizáciu verejných prác. Ministerstvu dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja umožňuje sledovať postup realizácie projektu po technickej stránke. Zároveň mu dáva aj právomoci kontrolovať kvalitu verejnej práce a efektívnosť využívania vynaložených finančných prostriedkov získaných z verejných zdrojov.

Zákon o verejných prácach je vykonávaný Vyhláškou Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky č. 83/2008 Z. z. z 21. januára 2008, ktorou sa vykonáva zákon č. 254/1998 Z. z. o verejných prácach v znení zákona č. 260/2007 Z. z. Táto vyhláška nadobudla účinnosť 15. marca 2008.

Dňa 5. 2. 2010 bol v Zbierke zákonov SR vyhlásený zákon č. 37/2010 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov s účinnosťou k 1. 7. 2010, podľa ktorého sa ruší Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja a nahrádza sa Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja.

Zákon o verejných prácach definuje sústavu programov verejných prác, prostredníctvom ktorej sú navrhované projekty zaradované do procesu realizácie. Sústavu programov verejných prác si stručne charakterizujeme, nakoľko je predmetom aplikačnej časti bakalárskej práce.

³ § 1 zákona 254/1998 Z. z. o verejných prácach v znení neskorších predpisov

„Sústavu programov verejných prác tvorí“⁴

- a) Rezortný rozvojový program verejných prác,
- b) Rozvojový program verejných prác samosprávneho kraja,
- c) Súhrnný program verejných prác,
- d) Rozvojový program priorít verejných prác

Rezortný rozvojový program verejných prác

Rezortný rozvojový program verejných prác (ďalej len RRPVP) zahŕňa všetky rozvojové verejné práce v rezorte a vypracúvajú ho príslušné ministerstvá na základe koncepcie odvetvia. Podmienkou je ukončenie technickej prípravy v nasledujúcom roku a v ďalších dvoch rokoch. Zahŕňa aj všetky rozvojové verejné práce s ukončenou technickou prípravou, s predpokladom začatia stavebných prác v nasledujúcom rozpočtovom roku a v ďalších dvoch rokoch. Účelom zaradenia verejných prác do RRPVP je sledovanie postupného naplňovania cieľov v jednotlivých oblastiach. RRPVP je teda súhrnným zoznamom stavieb – verejných prác, ktoré by bolo možné realizovať v prípade kontinuálneho postupu technickej prípravy a zabezpečenia financovania počas celej doby výstavby definovaných projektov. Technická príprava verejnej práce znamená vykonanie všetkých činností potrebných na spracovanie stavebného zámeru a nadobudnutie stavebného povolenia. Do RRPVP zaraďujeme tie verejné práce, ktorých hodnota je vyššia ako 1 327 756,75 €. Návrh RRPVP je zoradený podľa priorít do samostatných skupín – železnice a dráhy, diaľnice a rýchlostné cesty, cesty I. triedy a letiská. RRPVP vypracúvajú ministerstvá, ústredné orgány štátnej správy a iní správcovia rozpočtových kapitol. Predkladajú ho v jednom výťlačku a v elektronickej forme. Vypracúva sa na obdobie troch rokov a predkladá sa každoročne do 15. marca.

„RRPVP na roky 2012 – 2014 obsahuje 99 rozvojových verejných prác. Súčet cien týchto verejných prác (vrátane DPH) je 14 900 651,84 tis. €. Ukončenie realizácie by malo byť v rokoch 2014 – 2020. V rokoch 2012 – 2014 by bolo možné zrealizovať na týchto

⁴ § 3 zákona 254/1998 Z. z. o verejných prácach v znení neskorších predpisov

verejných prácach objem vo výške 5 059 736,34 tis €, čo predstavuje 34 % z celkového súčtu cien.⁵

Rozvojový program verejných prác samosprávneho kraja

Rozvojový program verejných prác samosprávneho kraja zahŕňa rozvojové verejné práce v samosprávnom kraji. Predpokladom pri nich je ukončenie technickej prípravy v nasledujúcom rozpočtovom roku a v ďalších dvoch rokoch. Zahŕňa aj rozvojové práce s ukončenou technickou prípravou s predpokladom začatia stavebných prác v nasledujúcom rozpočtovom roku a v ďalších dvoch rokoch. Rozvojový program verejných prác samosprávneho kraja informuje o stavoch a postupoch príprav verejných prác v kraji. Program vypracúva samosprávny kraj na obdobie troch rokov. Predkladá ho Ministerstvu dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja v jednom výtlačku a v elektronickej forme, každoročne do 15. marca. Do rozvojového programu verejných prác samosprávneho kraja spadajú aj rozvojové verejné práce obcí. Požiadavku na zaradenie rozvojovej verejnej práce obce, teda každej stavby financovanej z verejných zdrojov s nákladmi vyššími než 1 327 756,75 €, do rozvojového programu verejných prác kraja predkladá obec samosprávnemu kraju podľa zákona každoročne do konca januára.

Súhrnný program verejných prác

Súhrnný program verejných prác vypracúva Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja na základe predkladaných stavebných zámerov z návrhov rezortov a samosprávnych krajov. „Predkladateľ preverí správnosť stavebného zámeru, jeho súlad so zámermi a cieľmi rezortu, samosprávneho kraja alebo obce a predloží ho v jednom vyhotovení ministerstvu.“⁶ Pri verejných prácach, ktorých hodnota je vyššia než 6 638 783,77 € predkladateľ predloží Ministerstvu dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja žiadosť o vykonanie štátnej expertízy. Súhrnný program verejných prác je nevyhnutný na odsúhlasenie obstarávania stavby.

⁵ spracované podľa: Rezortný rozvojový program verejných prác na roky 2012 – 2014, Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, <http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=108880>, 12.2.2012

⁶ § 6 zákona 254/1998 Z. z. o verejných prácach v znení neskorších predpisov

Rozvojový program priorít verejných prác

Rozvojový program priorít verejných prác (ďalej len RPPVP) pozostáva z rezortných rozvojových programov a z rozvojových programov samosprávnych krajov. RPPVP vypracúva Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja na obdobie troch rokov a predkladá ko každoročne do 30. júna na schválenie vláde.

„Zaradenie rozvojovej verejnej práce do návrhu rozvojového programu priorít neznamená, že sú tým na jej realizáciu zabezpečené finančné prostriedky z verejných zdrojov. Zodpovednosť za zabezpečenie a použitie finančných prostriedkov na konkrétnu verejnú prácu je v kompetencii správcu príslušnej rozpočtovej kapitoly. Ministerstvo v súčasnosti nedisponuje nástrojom na kontrolu čerpania verejných finančných prostriedkov na prípravu a realizáciu verejných prác.“⁷

⁷ spracované podľa: Rozvojový program priorít verejných prác verejných prác na roky 2012 – 2014, Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, <http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=83569>, 13.2.2012

1.1 Proces prípravy verejných prác

Projekt je súbor činností a prostriedkov, ktorými smerujeme k určitému cieľu, teda zabezpečujeme zmenu určitého objektu. Každý projekt má presne definovaný začiatok a koniec. Projekt má vlastnú organizačnú štruktúru, má presne vyčlenené zdroje a vyznačuje sa spoluprácou náhodných partnerov.

Projektové riadenie je súbor činností a metód, ktoré smerujú k naplneniu stanoveného cieľa. Jeho úlohou je koordinácia riadiacich procesov v daných projektoch. Projektové riadenie sa vyznačuje svojou dočasnouťou a pridelením zdrojov podľa potrieb projektu. Kvalitné riadenie projektu nám zabezpečuje jeho efektívnosť, resp. efektívnosť vynaložených finančných prostriedkov. Súčasťou projektového riadenia je časové plánovanie. **Časové plánovanie** je tvorba plánu postupnosti prác pri príprave a realizácii stavby, s ohľadom na disponibilné zdroje, kapacity a náklady za účelom splnenia cieľov a zámerov účastníkov stavby. V tejto etape sú jednotlivým fázam a úlohám pridelené parametre času, zdrojov, nákladov a predpokladaných rizík.

Plán projektu slúži na koordináciu postupnosti prác. Môže mať predbežnú alebo záväznú podobu a počas životného cyklu projektu sa môže meniť.

Životný cyklus projektu je následnosť fáz projektu od jeho spustenia až po jeho skončenie. Fázy sú skupiny súvisiacich činností, ktoré sa navzájom líšia. V teórii a praxi existuje mnoho názorov na počet a druhy fáz v rámci životného cyklu projektu. Pre strategické a finančné úvahy sa fázy rozdeľujú do štyroch skupín – fáza predinvestičnej prípravy, fáza investičnej prípravy, fáza realizácie a fázou užívania (prevádzkovania) stavby. Fáza predinvestičnej prípravy trvá od podnetu k príprave projektu spojeného s výstavbou po konečné rozhodnutie stavebníka, že projekt bude uskutočňovaný. Fáza investičnej prípravy zahŕňa vypracovanie patričnej dokumentácie a uzatvorenie zmlúv. Fázy predinvestičnej prípravy a investičnej prípravy sa súhrnne nazývajú prípravná fáza, respektíve proces prípravy verejných prác. Pozornosť treba upriamiť najmä na prípravnú fázou, pretože úspech alebo neúspech daného projektu bude vo veľkej miere závisieť od informácií a poznatkov získaných v rámci technicko-ekonomickej štúdie projektu. „**Technicko-ekonomická štúdia** slúži ako základ finančného rozhodnutia o realizácii alebo zamietnutí projektu. Hodnotiaca správa posudzuje projekt z hľadiska technických

obchodných, manažérskych, organizačných, trhových, ekonomických a finančných kritérií.“⁸

„Proces prípravy verejných prác (stavieb financovaných z verejných investícií) začína spracovaním stavebného zámeru v zmysle § 9 zákona č. 254/1998 Z.z. o verejných prácach v znení zákona č.260/2007 Z.z.“⁹ **Stavebný zámer** verejnej práce je dokumentácia, ktorá obsahuje základné požiadavky na verejnú prácu. Vypracovanie stavebného zámeru je povinné pre každú stavbu, ktorej navrhovaná cena je vyššia než 1 327 756,75 €. Dokumentácia stavebného zámeru (ďalej len „dokumentácia“) je súčasť predprojektovej prípravy stavby. Vypracováva sa po posúdení stavby v zmysle zákona č.24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a pred vydaním územného rozhodnutia na stavbu. Dokumentácia vychádza z koncepcie rozvoja odvetvia a zo základných programových dokumentov podpory regionálneho rozvoja. Obsahom dokumentácie je sprievodná správa, technická správa, ekonomická správa, výkresy a doklady.

Predkladateľ je povinný posúdiť hospodárnosť využitia verejných investícií v zmysle opodstatnenosti nákladov, ale aj ekonomickej efektívnosti a návratnosti. Predkladateľom sú príslušné ministerstvá, ústredné orgány štátnej správy alebo iní správcovia rozpočtových kapitol, samosprávne kraje a obce. Stavebný zámer vypracováva predkladateľ a je zodpovedný za správnosť a úplnosť dokumentácie. Dokumentáciu musí uchovávať po dobu desiatich rokov od právoplatnosti kolaudačného rozhodnutia.

Územné plánovanie upravuje zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov. „Územným plánovaním sa sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia.“¹⁰ Na základe územnej dokumentácie je umožnené alebo zamietnuté vykonávanie stavby na danom území. Orgány verejnej správy tak rozhodnú na základe územného rozhodnutia.

Súčasťou prípravnej fázy sú aj verejnoprávne konania, napríklad vyjadrenia Ministerstva životného prostredia.

⁸ Spracované podľa: Petráková Z.: Alfa a omega stavby. Bratislava: Verlag Dashöfer, 08/2008, časť 5, diel 4, s. 11 ISSN 1337-8562

⁹ Spracované podľa: Petráková Z.: Alfa a omega stavby. Bratislava: Verlag Dashöfer, 08/2008, časť 9, diel 2, kapitola 3, s. 1 ISSN 1337-8562

¹⁰ § 1 zákona 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov

Stavebné konanie je správne rozhodnutie, ktoré umožňuje začiatok uskutočňovania stavby. Je v kompetencii stavebného úradu. Stavebné konanie začína dňom doručenia žiadosti o stavebné povolenie. Stavebnému úradu začína týmto dňom plynúť zákonná lehota na rozhodnutie, ktorá je 30 alebo 60 dní od začiatku konania. Výstavba sa môže začať iba na základe právoplatného stavebného povolenia. Povinnou súčasťou žiadosti o stavebné povolenie je už spomenutá projektová dokumentácia stavby, respektíve projekt stavby.

Štátna expertíza stavebných zámerov (ďalej len „štátna expertíza“) je proces, ktorý hodnotí ekonomickú efektívnosť, opodstatnenosť nákladov a súlad so základnými programovými dokumentami, ako aj súlad s koncepciou rozvoja. Vykonáva sa pri všetkých verejných prácach, ktorých celková cena je vyššia ako 6 638 783,77 € a pri verejných prácach, ktoré sú významné pre štát. Vykonávanie štátnej expertízy je v kompetencii Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja. Ministerstvo vypracuje expertízny posudok. Lehota na vypracovanie posudku je 30 dní. Posudok môžu vypracovať aj externí odborníci, na žiadosť ministerstva.

Ak posudzovaný stavebný zámer zodpovedá požiadavkám, tak je zo strany ministerstva vypracovaný protokol o vykonaní štátnej expertízy (ďalej len „protokol“). Lehota na vypracovanie protokolu je 14 dní od vypracovania posudku. „V prípade nesúhlasného posudku k stavebnému zámeru ministerstvo do siedmich dní odo dňa doručenia posudku zvolá rokovanie na zladenie stanovísk. Na rokovanie prizve aj predkladateľa a do 14 dní po prerokovaní stanovísk vyhotoví protokol.“¹¹

Protokol je záväzný doklad, na základe ktorého sa uskutočňujú ďalšie etapy prípravy a uskutočňovania verejných prác. Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja zašle protokol a stavebný zámer v lehote do siedmich dní od vyhotovenia protokolu predkladateľovi a jedno vyhotovenie Ministerstvu financií SR. Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR môže v protokole určiť predkladateľovi povinnosť opätovne predložiť dokumentáciu v priebehu technickej prípravy. Môže tak urobiť z dôvodu preverenia realizácie pripomienok a dodržania podmienok stanovených protokolom. Ak boli pripomienky a podmienky splnené, ministerstvo do 30 dní odo dňa doručenia dokumentácie vydá dodatok k protokolu, ktorý tvorí súčasť protokolu.

¹¹ § 11 zákona 254/1998 Z. z. o verejných prácach v znení neskorších predpisov

V prípade, ak v priebehu technickej prípravy stavby dôjde k zmene, následkom ktorej nie je možné dodržať stanovenú cenu, tak sa vykoná **opakovaná štátna expertíza**. Opakovaná štátna expertíza sa vykoná na žiadosť predkladateľa. Na základe opakovanej štátnej expertízy ministerstvo buď vyhotoví, alebo nevyhotoví dodatok k protokolu.

1.1.1 Účastníci projektu

V praxi sa stretávame s rôznymi pomenovaniami účastníkov realizácie projektu. V tejto bakalárskej práci ich budeme označovať ako priamych a nepriamych účastníkov.

Medzi priamych účastníkov radíme zákazníka, investora, užívateľa, projektanta a dodávateľa stavby. Zákazníkom je fyzická alebo právnická osoba, ktorá objednáva výstavbu, sleduje jej priebeh a po dokončení ju prevezme od dodávateľa. Zákazník zvykne byť zároveň aj investorom. Investor je jednotlivec alebo organizácia, ktorá financuje prípravu a realizáciu stavby. Investor, ktorý na obstaranie investičného majetku používa verejné prostriedky zo štátneho rozpočtu sa nazýva verejný investor, konkrétne je ním štát alebo obec. Investora taktiež nazývame stavebník, objednávateľ, obstarávateľ a developer. Užívateľ zadáva užívateľské požiadavky. Projektant zosúladí požiadavky zákazníka a užívateľa, vypracováva projektovú dokumentáciu. Dodávateľ, resp. zhotoviteľ je osoba alebo organizácia, ktorá zhotovuje alebo dodáva stavbu.

Nepriamych účastníkov stavby predstavujú miestne orgány štátnej správy, banky, ostatné orgány štátnej moci a iné organizácie a orgány dotknuté stavebným dielom.

Spojenie medzi priamymi a nepriami účastníkmi projektu zabezpečuje manažérsky tím projektu, na čele s manažérom projektu.

1.1.2 Verejné obstarávanie stavebných prác

„Verejným obstarávaním sú pravidlá a postupy podľa tohto zákona, ktorými sa zadávajú zákazky na dodanie tovaru, zákazky na uskutočnenie stavebných prác, zákazky na poskytnutie služieb a súťaž návrhov.“¹² Verejné obstarávanie stavebných prác je činnosť, ktorej zložitosť spočíva vo výbere najvhodnejšieho zmluvného partnera, ktorý pre

¹² § 2 zákona 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov

objednávateľa zabezpečiť realizáciu diela. Cieľom zákona 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov je dosiahnuť zvýšenie transparentnosti procesu verejného obstarávania, zefektívnenie kontroly vynakladania verejných prostriedkov a zníženie korupcie vo verejnej správe.

Zadávanie zákaziek je podľa zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v kompetencii verejného obstarávateľa, obstarávateľa, alebo osoby podľa § 7 zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Tieto osoby nazývame subjekty verejného obstarávania alebo obstarávateľské subjekty.

Verejným obstarávateľom môže byť Slovenská republika zastúpená svojimi orgánmi, obec a VÚC. Ďalej ním môže byť právnická osoba, prípadne združenie právnických osôb, ak spĺňajú dané náležitosti.

Obstarávateľom je právnická osoba, na ktorú má verejný obstarávateľ priamy alebo nepriamy rozhodujúci vplyv na základe vlastníckeho práva, finančného podielu alebo iných pravidiel.

Osobou podľa § 7 zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov je osoba, ktorá nie je verejný obstarávateľ ani obstarávateľ. V prípade, ak jej verejný obstarávateľ poskytne viac ako 50 % finančných prostriedkov na dodanie tovaru, na uskutočnenie stavebných prác a na poskytnutie služieb, tak na základe tejto skutočnosti je táto osoba povinná postupovať ako tento verejný obstarávateľ.

Zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov definuje zákazku z hľadiska finančných limitov na: nadlimitnú, podlimitnú, podprahovú alebo nízkej hodnoty. Obstarávateľský subjekt má v prípade nadlimitnej zákazky povinnosť poslať Úradu pre verejné obstarávanie informáciu o plnení zmluvy na uverejnenie vo Vestníku verejného obstarávania.

Spôsoby verejného obstarávania podľa zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov:

1. **verejná súťaž** – vyhlasuje sa pre neobmedzený počet záujemcov

2. **užšia súťaž** – verejný obstarávateľ môže obmedziť počet záujemcov, minimálne na piatich, maximálne na dvadsiatich, aby umožnil hospodársku súťaž. Obstarávateľ si obmedzenia určuje sám, pričom musí umožniť hospodársku súťaž.
3. **rokovacie konania** – existujú dva typy a to so zverejnením a bez zverejnenia. V prípade rokovacieho konania bez zverejnenia verejný obstarávateľ a obstarávateľ rokuje s uchádzačmi o podmienkach zákazky. Väčšinou sa vyhlasuje sa pre neobmedzený počet záujemcov, pričom však existuje možnosť obmedziť ich počet. Rokovacie konanie bez zverejnenia je najmenej transparentný postup, ktorý by sa mal používať iba vo výnimočných prípadoch. Možno ho využiť iba v prípadoch ak, žiadny iný uchádzač nepredložil ponuku vo verejnej súťaži alebo užšej súťaži, keď žiadna iná predložená ponuka nevyhovuje požiadavkám určených verejným obstarávateľom a obstarávateľom na predmet zákazky, v prípade podmienok vzťahujúcich sa na autorské a patentové práva alebo prípade zadávania zákazky z dôvodu mimoriadnej udalosti.
4. **súťažný dialóg** – vyhlasuje sa pre neobmedzený počet záujemcov. Verejný obstarávateľ má možnosť obmedziť počet záujemcov s ktorými vedie dialóg z dôvodu vypracovania jedného alebo viacerých vhodných riešení.

Každý subjekt, ktorý obstaráva, stanovuje predmet obstarávania a obchodné podmienky jeho dodania. Ponuky predložené do súťaže musia odpovedať na požiadavky definované subjektom obstarávania. Po predložení ponúk uskutoční subjekt obstarávania otváranie ponúk. Po ich vyhodnotení identifikuje úspešného uchádzača a následne oznámi všetkým uchádzačom výsledok vyhodnotenia. Neúspešní uchádzači môžu do stanovenej lehoty podať žiadosť o nápravu proti vyhodnoteniu ponúk. Uzatvorenie zmluvy v procese verejného obstarávania je možné iba vtedy, ak neúspešní uchádzači nevznesú žiadne výhrady proti výsledku vyhotovenia ponúk. Uzavretie zmluvy je teda podmienené doriešením revízných postupov. Uzavretá zmluva je právne záväzná a vynútiteľná dohoda medzi dvoma alebo viacerými stranami.

1.2 Proces realizácie verejných prác

Ako sme si už vyššie uviedli proces realizácie verejných prác pozostáva zo štyroch fáz: z fázy predinvestičnej prípravy, z fázy investičnej prípravy, z fázy realizácie a z fázy užívania (prevádzkovania stavby). Fáza realizácie predstavuje samotnú investičnú výstavbu.

„Investičná výstavba je procesom vlastnej realizácie nového alebo rozširovanie, modernizácie a rekonštrukcie existujúceho dlhodobého hmotného majetku. Ide o dlhodobý proces, zahrňujúci úsek výrobného procesu, v priebehu ktorého sa investície menia v hmotný majetok.“¹³

Spôsoby investičnej výstavby:

- **dodávateľský spôsob** – investor uzavrie obchodné zmluvy so stavebným podnikom a s dodávateľmi. Vytvorí si vnútroorganizačný investičný útvar, napríklad investičné oddelenie alebo projektový tím. Tento spôsob považujeme za najrozšírenejší a je výhodný v prípade, ak investor opakovane zabezpečuje investičný proces.
- **inžiniersky spôsob** – investor poverí niektorú inžiniersku organizáciu, aby sa v jeho zastúpení postarala o uskutočnenie celej investičnej akcie. Tento spôsob výstavby sa nazýva aj „na kľúč“. Tento spôsob výstavby je výhodný pre menších investorov, ktorí nemajú vybudované dostatočne veľké investičné oddelenie.
- **vo vlastnej réžii** – priamy investor vykonáva investičné práce sám, len za pomoci svojich vlastných zamestnancov. Svojpomocne realizuje všetky stavebné aj montážne práce. Dôvodom pre tento typ investičnej výstavby je najmä úspora nákladov. Tento typ investičnej výstavby však možno uplatniť len v prípade menších investičných akcií.
- **zmiešaný spôsob** – časť investičných prác vykoná vo vlastnej réžii a časťou poverí dodávateľské organizácie.

¹³ Spracované podľa: Petráková Z.: Alfa a omega stavby. Bratislava: Verlag Dashöfer, 08/2008, časť 5, diel 4, s. 6 ISSN 1337-8562

1.3 Zabezpečenie kvality verejných prác

Za kvalitu verejnej práce je zodpovedný stavebník. Zhotoviteľ verejnej práce musí preukázať súlad požadovaných technických vlastností verejnej práce s požiadavkami všeobecne záväzných právnych predpisov, technických noriem platných na území Slovenskej republiky, všeobecných záväzných nariadení obce a zmluvy o dielo na zhotovenie verejnej práce.

Kontrolný a skúšobný plán verejnej práce musí mať minimálny obsah a rozsah daný určením predmetu, spôsobu a početnosti kontrol, musí obsahovať doklad o oprávnení na vykonanie kontroly a musí obsahovať spôsob vyhodnocovania výsledkov.

Kolaudácia verejnej práce je záverečný správny úkon pri uskutočňovaní stavieb. Oprávnenie požiadať o kolaudáciu má len stavebník. „**Kolaudačné rozhodnutie** zakladá právo stavbu alebo vykonanú úpravu začať užívať a povinnosť užívať ju na povolené účely v súlade s podmienkami určenými v kolaudačnom rozhodnutí.“¹⁴

Dokumentáciu o kvalite verejnej práce vedie stavebník. Jej obsahom sú napríklad záznamy jednotlivých technologických etáp, doklady o materiáloch a výrobkoch používaných na stavbe, ako aj doklady o vykonaných kontrolách. Súčasťou dokumentácie je aj stavebný denník. „**Stavebný denník** je doklad pre zhotoviteľa, obstarávateľa a kontrolné orgány o časovom priebehu prác pri realizácii stavby a o dodržaní požiadaviek zmluvy, projektovej dokumentácie, stavebného povolenia a iných požiadaviek a predpisov a ich prípadných zmien a doplnkov.“¹⁵ Do stavebného denníka zapisujeme všetky okolnosti týkajúce sa realizácie stavby, podmienok za akých sa jednotlivé stavebné práce vykonávajú a slúži aj na záznamy orgánov štátneho stavebného dohľadu. Stavebný denník musí byť prístupný všetkým účastníkom výstavby a kontrolným orgánom. Po dokončení verejnej práce stavebník odovzdá dokumentáciu užívateľovi, ktorý je povinný uchovávať ju desať rokov od právoplatnosti kolaudačného rozhodnutia.

Celý priebeh prípravy a realizácie verejnej práce je kontrolovaný štátnym dozorom, stavebným dozorom a štátnym stavebným dohľadom.

¹⁴ Spracované podľa: Petráková Z.: Alfa a omega stavby. Bratislava: Verlag Dashöfer, 08/2008, časť 6, diel 2, s. 1 ISSN 1337-8562

¹⁵ Spracované podľa: Hodák M.: Príprava, vedenie a organizácia stavieb. Bratislava: Verlag Dashöfer, 04/2004, časť 7, diel 3, kapitola 2.1, s. 1 ISSN 1335-8626

Štátny dozor vykonáva Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky. Výkon štátneho dozoru kontroluje činnosti pri príprave, uskutočňovaní a pri ukončení verejnej práce. Zameriava sa na kontrolu povinností stavebníka, súlad so zákonom, dodržiavanie stavebného zámeru, správnosť dokumentácie, ako aj na použitie vynaložených verejných investícií. Zistené skutočnosti sa zaznamenávajú do stavebného denníka. Výkonom štátneho dozoru nie je dotknutý výkon stavebného dozoru ani výkon štátneho stavebného dohľadu. Dokumentácia z vykonania štátneho dozoru sa uchováva desať rokov od vykonania štátneho dozoru.

Stavebný dozor vykonáva odborne spôsobilá osoba, ktorá je plne zodpovedná za činnosti vykonávané na stavbe. Osoba vykonávajúca stavebný dozor sleduje spôsoby a postupy uplatňované na stavbe z dôvodu bezpečnosti a zachovania zdravia pri práci a z dôvodu zachovania technických požiadaviek.

Štátny stavebný dohľad jeho orgánmi sú poverení zamestnanci Slovenskej obchodnej inšpekcie, stavebného úradu, iných poverených orgánov štátnej správy a zamestnanci krajského stavebného úradu. Štátny stavebný dohľad zabezpečuje ochranu verejných záujmov, ako aj práv a právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb, ktoré vyplývajú z uskutočňovania, zo zmeny stavby a z vlastností pri jej užívaní.

Záverečné technické a ekonomické hodnotenie dokončenej verejnej práce (ďalej len „hodnotenie verejnej práce“) slúži na kontrolu využitia verejných investícií, či boli využité v súlade so stavebným zámerom a protokolom. Hodnotenie verejnej práce zabezpečuje stavebník, lehota na predloženie je do dvoch mesiacov od právoplatnosti kolaudačného rozhodnutia. Užívateľ je povinný toto hodnotenie verejnej práce uchovávať po celý čas užívania verejnej práce. Podkladmi na hodnotenie verejnej práce sú stavebný zámer a stavebné povolenie, doklady o použití a zdrojoch verejných investícií, Rozvojový program priorít verejných prác, protokol, kolaudačné rozhodnutie a údaje o skutočných nákladoch dokončenej verejnej práce.

Technické a ekonomické informácie o príprave, uskutočňovaní a hodnotení verejných prác sa nachádzajú v informačnom systéme verejných prác, vytvorenom Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky.

2 CIEĽ PRACE

Hlavným cieľom bakalárskej práce je charakterizovať postupnosť pri realizácii verejných prác vrátane procesu ich prípravy a zabezpečovania, s následnou aplikáciou tejto charakteristiky na podmienky ekonomiky Slovenskej republiky. Okrem hlavného cieľa sme si určili tri čiastkové ciele, ktoré determinujú dosiahnutie hlavného cieľa. Cieľom jednotlivých čiastkových cieľov je:

- objasnenie potrebných pojmov a legislatívy vzťahujúcej sa na vykonávanie verejných prác na území Slovenskej republiky
- definovanie jednotlivých fáz prípravy a realizácie verejných prác, z hľadiska postupnosti jednotlivých krokov a z hľadiska účastníkov jednotlivých procesov
- aplikácia teoretických poznatkov na aktuálne podmienky ekonomiky Slovenskej republiky, výsledkom čoho bude Rozvojový program priorít verejných prác na roky 2012 až 2014.

3 METODIKA PRACE

Objektom skúmania bakalárskej práce sú verejné práce, konkrétne proces ich prípravy a zabezpečovania. Verejnou prácou rozumieme činnosť spojenú s prípravou a uskutočňovaním stavby, pričom podmienkou je financovanie z verejných investícií.

Bakalárska práca je rozdelená na štyri časti. V prvej časti sme sa venovali súčasnému stavu problematiky verejných prác. V druhej časti sme uviedli ciele bakalárskej práce. V tretej časti sme uviedli metodiku tvorby bakalárskej práce. V poslednej, štvrtej časti sme pozornosť sústredili na Rozvojový program priorít verejných prác na roky 2012 až 2014.

Informácie potrebné k vypracovaniu bakalárskej práce sme čerpali zo sekundárnych zdrojov, konkrétne z prác odbornej literatúry, zo zákonov týkajúcich sa problematiky verejných prác, z rozvojových a koncepčných materiálov ministerstiev ako aj z internetových zdrojov týkajúcich sa verejných prác.

V bakalárskej práci sme využili nasledujúce vedecké metódy:

- abstrakciu – túto metódu sme využili v teoretickej časti, na vymedzenie a definovanie podstatných pomov
- analýzu a syntézu – analýzu sme uplatnili pri definovaní sústavy programov verejných prác a pri opisovaní jednotlivých krokov realizácie verejných prác. Syntézu sme uplatnili v aplikačnej časti bakalárskej práce kde sme zhrnuli uvedené skutočnosti..
- indukciu – túto metódu sme uplatnili v aplikačnej časti bakalárskej práce, kde sme na základe uvedených poznatkov formulovali možnosti zefektívnenia procesu prípravy a realizácie verejných prác.
- komparáciu – túto metódu sme využili pri porovnávaní rozvojového programu priorít na roky 2012 až 2014 s rozvojovým programom priorít na roky 2011 až 2013.

4 VÝSLEDKY PRÁCE

Sústava programov verejných prác pozostáva z verejných prác, ktorých technická príprava spĺňa požadované kritéria. Technická príprava verejnej práce znamená vykonanie všetkých činností potrebných na spracovanie stavebného zámeru a nadobudnutie stavebného povolenia. Do rezortného rozvojového programu verejných prác zaradujeme verejné práce, ktorých hodnota je vyššia ako 1 327 756,75 €. Do rozvojového programu verejných prác samosprávneho kraja zaradujeme rozvojové verejné práce samosprávneho kraja alebo obcí, ak je ich hodnota vyššia ako 1 327 756,75 €. Vypracúvanie súhrnného programu verejných prác je v kompetencii Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja na základe predkladaných stavebných zámerov z návrhov rezortov a samosprávnych krajov. Pri verejných prácach, ktorých hodnota je vyššia než 6 638 783,77 € predkladateľ predloží Ministerstvu dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja žiadosť o vykonanie štátnej expertízy. Návrh Rozvojového programu priorít verejných prác na roky 2012 až 2014 bol zostavovaný z predložených rezortných rozvojových programov a rozvojových programov samosprávnych krajov na roky 2012 až 2014 cez súhrnný program verejných prác. Predmetom kapitoly je Rozvojový program priorít verejných prác na roky 2012 až 2014 a jeho následná komparácia s Rozvojovým programom priorít verejných prác na roky 2012 až 2014. Posledná časť vyúsťuje do formulácie možného zefektívnenia procesu prípravy a realizácie verejných prác.

4.1 Rozvojový program priorít verejných prác na roky 2012 až 2014

V tejto časti práce si za pomoci ekonomických metód skúmania bližšie priblížime rozvojový program priorít daný na roky 2012 až 2014 a porovnáme ho s rozvojovým programom priorít daným na roky 2011 až 2013.

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky musí podľa zákona č. 254/1998 Z. z. o verejných prácach v znení neskorších predpisov predložiť vláde Slovenskej republiky na schválenie rozvojový program priorít verejných prác, každoročne do 30. júna.

Návrh RPPVP na obdobie rokov 2012 až 2014 bol zostavený z predložených rezortných rozvojových programov a rozvojových programov samosprávnych krajov na roky 2012 až 2014 cez Súhrnný program verejných prác a na základe preverenia stavu technickej prípravy. Predkladateľom rozvojového programu priorít verejných prác na roky 2012 až 2014 bol Ján Figel', 1. podpredseda vlády a minister dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja. Podnetom na rokovanie bol Plán práce vlády na rok 2011 a zákon č. 254/1998 Z. z. o verejných prácach v znení neskorších predpisov. Jeho znenie schválila vláda dňa 06.07.2011 Uznesením vlády Slovenskej republiky č. 459/2011. Materiál sa po schválení vládou Slovenskej republiky stáva súčasťou systému riadenia a kontroly verejných investícií v oblasti verejných prác.

Hospodárne a efektívne nakladanie s verejnými prostriedkami, resp. s verejnými investíciami patrí medzi hlavné priority vlády Slovenskej republiky. Pod tieto priority spadá aj efektívnosť verejných prác. Efektívnosťou a hodnotením verejných prác sa zaoberjú predkladateľ verejnej práce, projektant a štátna expertíza verejných prác. Úlohou **predkladateľa** je zadanie požiadaviek efektívnej verejnej práce projektantovi stavebného zámeru. **Projektant** – zhotoviteľ projektovej dokumentácie navrhne variantné technické riešenia, pripraví podklady pre výpočty ekonomickej efektívnosti navrhnutých variantov a vypočíta ekonomickú efektívnosť. Ďalej analyzuje citlivosť výsledkov týchto výpočtov na možné zmeny a následne predloží predkladateľovi stavebný zámer s najvyhovujúcejším technickým riešením. Na základe týchto analýz vznikne Ekonomická správa pre nulový a investičný variant. Predkladateľ posúdi úplnosť a správnosť ekonomickej správy v rámci dokumentácie stavebného zámeru a po schválení ekonomickej správy predloží stavebný

zámer štátnej expertíze. **Štátna expertíza** overí vstupy a výpočty ekonomickej efektívnosti verejnej práce a navrhne závery z hodnotenia ekonomickej efektívnosti verejnej práce. V prípade schválenia odobrí stavebný zámer na predloženie predkladateľovi a Ministerstvu financií SR.

Návrh RPPVP na roky 2012 až 2014 pozostával z rezortných rozvojových programov a z rozvojových programov samosprávnych krajov od 10 predkladateľov. Po preverení ich technickej prípravy sa do RPPVP zaradili verejné práce 5 predkladateľov. Verejné práce ostatných predkladateľov nespĺňali požiadavky § 6 zákona o verejných prácach, a preto ich ministerstvo do návrhu nezaradilo. V návrhu RPPVP na roky 2011 až 2013 bol pôvodný počet predkladateľov 13. Z tohto počtu 2 predkladatelia odstúpili a ďalší 5 nespĺnili podmienky technickej kontroly. Podmienky teda splnilo nakoniec len 6 predkladateľov.

V aktuálnom programovom období rokov 2012 až 2014, je zaradených celkom 109 verejných prác, ktorých predpokladaná cena vrátane DPH predstavuje 11 267 728,43 tis €. Ich realizácia by sa mala uskutočniť v priebehu rokov 2012 až 2020. Prehľad jednotlivých rozvojových prác z hľadiska predkladateľov, jednotlivých rokov ich realizácie a ich prislúchajúcim rozpočtom je zobrazený v tabuľke č.1.

Do návrhu rozvojového programu priorít na roky 2012 až 2014 boli zaradené rozvojové verejné práce z rezortných rozvojových programov a rozvojových programov samosprávnych krajov nasledovných predkladateľov:

- Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR
- Ministerstvo životného prostredia SR
- Ministerstvo kultúry SR
- Ministerstvo zdravotníctva SR
- Nitriansky samosprávny kraj

Predkladateľ	2012		2013		2014		Celkom 2012 - 2014	
	Počet VP	Cena podľa stavebného zámeru (tis. EUR)	Počet VP	Cena podľa stavebného zámeru (tis. EUR)	Počet VP	Cena podľa stavebného zámeru (tis. EUR)	Počet VP	Cena podľa stavebného zámeru (tis. EUR)
MDVRR SR	18	3 436 051,41	21	2 512 175,29	21	4 427 740,43	60	10 375 967,13
MŽP SR	24	413 449,17	-	-	1	287 306,65	25	700 755,82
MK SR	7	50 231,59	-	-	-	-	7	50 231,59
MZ SR	1	16 252,14	-	-	-	-	1	16 252,14
NSK	11	114 699,27	5	9 822,48	-	-	16	124 521,75
Spolu	61	4 030 683,58	26	2 521 997,77	22	4 715 047,08	109	11 267 728,43

Tabuľka 1: Verejné práce podľa predkladateľov a predpokladaných rokov začatia 2012-2014¹⁶

V roku 2012 sa počíta s realizáciou 61 verejných prác s celkovou predpokladanou cenou podľa stavebného zámeru 4 030 683,58 tis. €. Na rok 2013 je naplánovaná realizácia 26 verejných prác, pričom náklady na ich realizáciu sú najnižšie spomedzi všetkých troch rokov a predstavujú sumu 2 521 997,77 tis. €. Na rok 2014 je naplánovaná realizácia 22 verejných prác, čo predstavuje najnižší počet v porovnaní s ostatnými rokmi. Náklady na ich realizáciu však predstavujú 4 715 047,08 tis. €, čo predstavuje najvyššiu čiastku spomedzi všetkých troch rokov.

Z hľadiska predkladateľov má najvyšší podiel na počte plánovaných verejných prác - 60, ako aj na objeme plánovaných nákladov - 10 375 967,13 tis. € **Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR**. Na rok 2012 je naplánovaný začiatok realizácie 18 verejných prác s cenou podľa stavebného zámeru 3 436 051,41 tis. €. V roku 2013 je naplánovaný začiatok realizácie 21 verejných prác s navrhovanou cenou 2 512 175,29 tis. € a pre rok 2014 sa počíta s realizáciou 21 verejných prác a cenou až vo výške 4 427 740,43 tis. €. Najväčšie položky z celkovej sumy naplánovanej pre roky 2012 až 2014 tvoria výstavba železničného prepojenia koridorov EÚ s priamym napojením letiska na železničnú sieť (1 278 401,00 tis. € a 479 925,00 tis. €), výstavba diaľnice D3 Žilina Brodno – Kysucké Nové Mesto (481 138,52 tis. €) a výstavba diaľnice D1 Hubová – Ivachnová (453 230,73 tis. €). Všetky verejné práce predložené

¹⁶ Zdroj: Návrh RPPVP na roky 2012 až 2014, Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, <http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=83569>, 10.4.2012

Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja sa týkajú výstavby a modernizácie železničných tratí a ciest.

Druhým v poradí v počte plánovaných verejných prác je **Ministerstvo životného prostredia SR**, ktoré plánuje realizáciu 25 verejných prác s celkovou cenou podľa stavebného zámeru 700 755,82 tis. €. V roku 2012 sa plánuje realizácia 24 verejných prác v celkovej hodnote 413 449,17 tis. €, v nasledujúcom roku nie je naplánovaný začiatok realizácie žiadnej verejnej práce a v roku 2014 sa plánuje s realizáciou jednej verejnej práce v hodnote 287 306,65 tis. €. Najväčšie položky tu predstavuje vybudovanie Vodárenskej nádrže Tichý potok v hodnote 287 306,65 tis. € a dobudovanie kanalizačného systému Trnava – Piešťany v hodnote 102 383,32 tis. €. Verejné práce predložené Ministerstvom životného prostredia sa zameriavajú najmä na ochranu životného prostredia. Konkrétne je to budovaním alebo modernizáciou čističiek odpadových vôd a budovaním alebo modernizáciou kanalizácií. Zvyšné projekty predložené Ministerstvom životného prostredia sa zameriavajú na protipovodňové opatrenia, ochranu hrádzí a úpravu tokov riek.

Ďalším v poradí v počte plánovaných verejných prác je **Nitriansky samosprávny kraj** s počtom plánovaných verejných prác 16 a navrhovanou cenou podľa stavebného zámeru 124 521,75 tis. €. V roku 2012 sa ráta s realizáciou 11 verejných prác a so sumou 114 699,27 tis. €. V roku 2013 je na pláne realizácia zvyšných 5 verejných prác na ktoré sa uvažuje so sumou 9 822,48 tis. €. Finančne najnákladnejšiu položku tu predstavuje vybudovanie nového cestného mostu cez Dunaj (Komárno – Komárom) v hodnote 74 343,66 tis. €. Okrem toho budú financie využité aj na dobudovanie a vybudovanie kanalizácií, výstavbu ciest, rekonštrukciu Levického hradu, rekonštrukciu niektorých škôl ako aj na iné účely.

Ministerstvo kultúry SR plánuje realizáciu 7 verejných prác, v celkovej hodnote 50 231,59 tis. €. Všetkých 7 projektov sa má začať realizovať v roku 2012. Financie sú vyčlenené na rekonštrukciu budovy Slovenského národného múzea v Bratislave, na obnovu Spišského hradu, na rekonštrukciu druhej budovy Slovenského národného múzea v Martine, na obnovu NKP na Zámku Bojnice, na obnovu Barokového kaštieľa v Modrom kameni, na rekonštrukciu Múzea holokaustu v Sereďi a na komplexnú rekonštrukciu Štátnej opery v Banskej Bystrici. Obnova Spišského hradu, rekonštrukcia druhej budovy Slovenského národného múzea v Martine, obnova NKP na Zámku Bojnice, obnova

Barokového kaštieľa v Modrom kameni, a rekonštrukcia Múzea holokaustu v Seredi budú spolufinancované z rozpočtu Európskej únie.

Ministerstvo zdravotníctva SR plánuje realizáciu len jednej verejnej práce v hodnote 16 252,14 tis. €. Začiatok jej realizácie je naplánovaný v roku 2012. Financie sú určené na dostavbu detského pavilónu č. 14 v Martinskej fakultnej nemocnici.

RPPVP na roky 2011 až 2013 pozostáva z 82 rozvojových verejných prác a ich predpokladaná cena vrátane DPH predstavuje 8 871 647,73 tis. €. Ich realizácia je naplánovaná v priebehu rokov 2011 až 2017. Prehľad jednotlivých rozvojových prác v programovom období 2011 až 2013 nám poskytuje tabuľka č.2.

Do návrhu rozvojového programu priorít na roky 2011 až 2013 boli zaradené rozvojové verejné práce z rezortných rozvojových programov a rozvojových programov samosprávnych krajov nasledovných predkladateľov:

- Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja
- Ministerstvo školstva SR
- Ministerstvo životného prostredia SR
- Bratislavský samosprávny kraj
- Nitriansky samosprávny kraj
- Trnavský samosprávny kraj

Predkladateľ	2011		2012		2013		Celkom 2011 - 2013	
	Počet VP	Cena podľa stavebného zámeru (tis. EUR)	Počet VP	Cena podľa stavebného zámeru (tis. EUR)	Počet VP	Cena podľa stavebného zámeru (tis. EUR)	Počet VP	Cena podľa stavebného zámeru (tis. EUR)
MŽP SR	33	901 454,03	2	119 252,48	-	-	35	1 020 706,51
MDVRR SR	21	4 645 594,35	10	2 496 356,87	7	599 348,32	38	7 741 299,54
MŠ SR	1	3 279,19	-	-	-	-	1	3 279,19
BSK	1	6 529,78	-	-	-	-	1	6 529,78
NSK	2	8 905,86	-	-	1	74 343,66	3	83 249,52
TTSK	3	10 296,9	1	6 286,29	-	-	4	16 583,19
Spolu	61	5 576 060,11	13	2 621 895,64	8	673 691,98	82	8 871 647,73

Tabuľka 2: Verejné práce podľa predkladateľov a predpokladaných rokov začatia 2011 až 2013¹⁷

V rozvojovom programe priorít na roky 2011 až 2013 bola naplánovaná realizácia 82 verejných prác s celkovou predpokladanou cenou podľa stavebného zámeru 8 871 647,73 tis €. Na rok 2011 sa naplánovalo začatie realizácie 61 verejných prác s celkovým objemom plánovaných finančných prostriedkov 5 576 060,11 tis €, na rok 2012 bolo naplánované začatie 13 verejných prác v hodnote 2 621 895,64 tis € a na rok 2014 sa naplánovalo začatie realizácie 8 verejných prác v hodnote 673 691,98 tis. €.

Z hľadiska predkladateľov má najvyšší podiel na počte plánovaných verejných prác - 38, ako aj na objeme plánovaných nákladov - 7 741 299,54 tis. € **Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR**. Na rok 2011 bola naplánovaná realizácia 21 verejných prác s cenou podľa stavebného zámeru 4 645 594,35 tis. €, v roku 2012 sa plánuje so začiatkom 10 verejných prác v hodnote 2 496 356,87 tis. € a v roku 2013 sa plánuje so začiatkom 7 verejných prác v hodnote 599 348,32 tis. €.

Ministerstvo životného prostredia SR v programovom období 2011 až 2013 naplánovalo realizáciu 35 verejných prác v hodnote 1 020 706,51 tis €, pričom v roku 2011 sa plánovala uskutočniť väčšina z nich, až 33, v hodnote 901 454,03 tis. €. Na rok 2012 sú naplánované 2 verejné práce v hodnote 119 252,48 tis. €.

¹⁷ Zdroj: Návrh RPPVP na roky 2011 až 2013, Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, <http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=83569>, 10.4.2012

Nitriansky samosprávny kraj naplánoval realizáciu 3 verejných prác v programovom období rokov 2011 až 2013, v hodnote 83 249,52 tis. €. Na rok 2011 bolo naplánované rozšírenie kanalizačnej siete v Kozárovciach a kompletne technické vybavenie obytnej zóny Juh Kolárove v celkovej hodnote 8 905,86 tis. € a na rok 2013 vybudovanie nového cestného mostu cez Dunaj medzi obcami Komáro – Komárom v hodnote 74 343,66 tis. €.

Trnavský samosprávny kraj naplánoval v období rokov 2011 až 2013 začiatok realizácie 4 verejných prác, s celkovým finančným objemom 16 583,19 tis. €. Na rok 2011 sú naplánované 3 v hodnote 10 296,9 tis. €. 1 sa má začať realizovať v roku 2012 pričom náklady na jej realizáciu predstavujú 6 286,29 tis. €.

Bratislavský samosprávny kraj programovom období rokov 2011 až 2013 naplánoval realizáciu 1 verejnej práce v roku 2011, v hodnote 6 529,78 tis. €. Jedná sa o kompletnú obnovu Pálffyovského kaštieľa.

Ministerstvo školstva SR naplánovalo realizáciu 1 verejnej práce v programovom období rokov 2011 až 2013, a to v roku 2011, v hodnote 3 279,19 tis. €. Konkrétne sa jedná o rekonštrukciu Študentského domu Horský park v Bratislave.

V rozpočtovom období 2012 až 2014 v porovnaní s predchádzajúcim obdobím 2011 až 2013 vidno nárast či už v počte verejných prác, ako aj v ich predpokladaných cenách. Nárast v počte verejných prác v aktuálnom programovom období je spôsobený najmä zlepšujúcou sa disciplínou predkladateľov v oblasti technickej prípravy verejných prác. Len pre zaujímavosť RPPVP na roky 2008 až 2010 pozostával až z 562 verejných prác, pričom nasledujúci RPPVP na roky 2009 až 2011 obsahoval už len 57 verejných prác. Značný rozdiel je spôsobený zavedením dôkladných technických príprav už na úrovni vypracovania stavebných zámerov. Môžeme teda tvrdiť, že technická príprava verejných prác sa v posledných rokoch skvalitňuje.

Treba si uvedomiť, že zaradenie rozvojovej verejnej práce do návrhu RPPVP nezakladá nárok na získanie verejných investícií na jej uskutočnenie. Zabezpečenie financovania a zodpovednosť za vydávanie finančných prostriedkov štátu sú kompetenčne zverené správcom rozpočtových kapitol. Rozvojové verejné práce z hľadiska financovania

rozdeľujeme na verejné práce bez väzieb na zdroje EÚ a na verejné práce, ktoré sú spolufinancované z fondov EÚ.

V RPPVP na roky 2012 až 2014 sa predpokladá spolufinancovanie zo štrukturálnych zdrojov v prípade 56 rozvojových verejných prácach, z troch operačných programov – operačný program Doprava, operačný program Životné prostredie a Regionálny operačný program. Najväčšie zastúpenie má operačný program Životné prostredie s predpokladaným spolufinancovaním 26 projektov. Operačný program Doprava by mal spolufinancovať 17 projektov a Regionálny operačný program by sa mal podieľať na spolufinancovaní 13 projektov. Nasledujúca tabuľka č. 3 nám poskytuje informácie o počte rozvojových verejných prác spolufinancovaných zo štrukturálnych fondov EÚ rozdelených podľa predkladateľov a jednotlivých operačných programov.

Predkladateľ	Celkový počet VP v období 2012 až 2014	operačný program Životné prostredie	operačný program Doprava	Regionálny operačný program
MDVRR SR	60	-	17	-
MŽP SR	25	24	-	-
MK SR	7	-	-	5
MZ SR	1	-	-	-
NSK	16	2	-	8
Spolu	109	26	17	13

Tabuľka 3: Počet rozvojových verejných prác spolufinancovaných zo štrukturálnych fondov EÚ rozdelených podľa predkladateľov a jednotlivých operačných programov¹⁸

Ako možno vidieť z údajov v tabuľke, z hľadiska predkladateľov má najvyšší počet spolufinancovaných projektov Ministerstvo životného prostredia SR, celkovo až 24, pričom všetky sú spolufinancované z operačného programu Životné prostredie. Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, plánuje spolufinancovanie pri 17 projektoch z operačného programu Doprava. Nitriansky samosprávny kraj plánuje spolufinancovanie 2 projektov z operačného programu Životné prostredie a 8 projektov z Regionálneho operačného programu. Ministerstvo kultúry SR plánuje spolufinancovanie 5 projektov z Regionálneho operačného programu.

¹⁸ Zdroj: Návrh RPPVP na roky 2012 až 2014, Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, <http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=83569>, 10.4.2012

4.1 Zhodnotenie výsledkov

Na základe uvedených poznatkov môžeme tvrdiť, že celý proces prípravy a zabezpečovania verejných prác je náročný komplex činností, ktorý má presne vymedzený sled udalostí. Náročný chápeme nielen v zmysle časovom, ale aj finančnom. Každá verejná práca musí byť najprv zaradená do rezortného rozvojového programu verejných prác alebo do rozvojového programu verejných prác samosprávneho kraja. Ak spĺňa ďalšie predpoklady, je zaradená do súhrnného programu verejných prác a až následne môže byť zaradená do rozvojového programu priorít verejných prác. Zaradenie do jednotlivých programov je podmienené ukončenou technickou prípravou, úplnosťou dokumentácie a v neposlednom rade správnosťou stavebného zámeru a jeho súladom so zámermi a cieľmi rezortu, kraja, prípadne obce.

Cieľom bakalárskej práce bolo charakterizovať postupnosť pri realizácii verejných prác, počnúc ich prípravou až po odovzdanie hotového diela. Dosiahnutie stanoveného cieľa vyžadovalo preštudovať príslušne zákony, rozvojové a koncepcné materiály ministerstiev ako aj množstvo ďalších dokumentov. Na základe týchto materiálov, na základe abstrakcie sme v práci zachytili podstatné informácie, ku ktorým sme doplnili vlastné postoje a formulácie možného zefektívnenia procesu prípravy a realizácie verejných prác. Na základe týchto skutočností môžeme sformulovať nasledujúce závery:

Všetky činnosti vykonávané podľa zákona č. 254/1998 Z. z. o verejných prácach majú za cieľ čo najefektívnejšie využívanie verejných investícií, v súlade s politikami jednotlivých štátov Európskej únie.

Základom efektívnej realizácie verejných prác je zabezpečenie finančných zdrojov. Existujú viaceré možnosti financovania verejných prác. Primárne sa financovanie uskutočňuje z vlastných zdrojov, ktoré predstavujú verejné rozpočty, teda rozpočet ústrednej štátnej správy, rozpočet územnej samosprávy a štátne účelové fondy. Problém v tomto prípade predstavuje nedostatok vlastných zdrojov.

V prípade nedostatku vlastných zdrojov treba hľadať alternatívne zdroje financovania. Jedným z možných riešení je financovanie zo štrukturálnych fondov EÚ. Podmienkou pri tomto spôsobe financovania je spoluúčasť SR na financovaní. V aktuálnom rozvojovom programe priorít na roky 2012 až 2014 sa plánuje so

spolufinancovaním zo štrukturálnych zdrojov v prípade 56 rozvojových verejných prácach, z troch operačných programov – opečný program Doprava, operačný program Životné prostredie a Regionálny operačný program. Problémom v oblasti čerpania štrukturálnych fondov je ich nedostatočné využívanie, respektíve nízke čerpanie. Riešenie tohoto problému je najmä v rukách vlády, od ktorej sa očakáva prijímanie opatrení na naštartovanie čerpania eurofondov.

Ďalšie z možných spôsobov financovania verejných prác predstavuje komerčné financovanie. Najčastejšie využívanou formou komerčného financovania je úver komerčnej banky. Financovanie formou úveru sa v rozvojovom programe priorít verejných prác na roky 2012 až 2014 plánuje iba v prípade jednej verejnej práce, konkrétne pri výstavbe D1 Lietavská Lúčka – Višňové. Predkladateľom verejnej práce je Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR. Jedná sa o sumy 36 000,00 tis. € v roku 2012 a 60 000,00 tis. € v roku 2013. Financovanie formou úveru teda nepatrí medzi preferované spôsoby financovania.

Medzi alternatívne spôsoby financovania zaraďujeme aj PPP projekty. Ich výhoda spočíva najmä v možnosti uskutočňovania výstavby aj v prípade momentálneho nedostatku finančných prostriedkov. Ďalším pozitívom je zvyčajne vyššia efektívnosť súkromného sektora v realizácii projektov. Nevýhodou je vyššia cena za realizáciu verejných prác a následne vyššie zadlžovanie budúcich generácií, ako v prípade financovania prostredníctvom štátneho rozpočtu. V súčasnosti je výstavba prostredníctvom PPP projektov pozastavená.

Podmienkou úspešného projektu je aj efektívne verejné obstarávanie. Medzi najväčšie nedostatky v procese verejného obstarávania na strane obstarávateľských subjektov patria neprimerané a diskriminačné podmienky účasti, čím sa zužuje počet potenciálnych uchádzačov, obmedzuje sa hospodárska súťaž a eliminuje sa možnosť získať ekonomicky najvýhodnejšiu ponuku. Medzi najčastejšie sa vyskytujúce diskriminačné podmienky patrí napríklad vyžadovanie referencií len od určitého odberateľa, prípadne vyžadovanie referencií len určitého typu. Obstarávateľský subjekt častokrát nevyhodnocuje splnenie podmienok účasti vo verejnom obstarávaní v súlade s oznámením o vyhlásení verejného obstarávania a súťažnými podkladmi a následne nevylučuje uchádzačov ktorí nespĺnili určené podmienky účasti.

Efektívna realizácia verejných prác a optimálne využívanie verejných finančných prostriedkov si vyžaduje aj technicky dobre pripravené stavby. V praxi sa však stretávame s predloženými verejnými prácami, ktorých technická príprava nedosahuje požadovanú úroveň. Medzi najväčšie technické nedostatky patrí nadhodnotenie nákladov verejnej práce, najmä nákladov na prípravu verejnej práce. V mnohých prípadoch sa stretávame aj s neoprávneným uplatňovaním vedľajších rozpočtových nákladov na stavebné práce. Ďalším nedostatkom sú nereálne určené termíny, následkom ktorých vznikajú časové sklzy, čo vedie k navyšovaniu ceny investičného projektu. Vyskytujú sa aj nezrovnalosti medzi výmerami uvádzanými v rozpočte verejnej práce a technickej správe. Celkovo teda môžeme konštatovať, že nedostatočná technická príprava verejných prác vedie k predražovaniu projektov a teda k neefektívnemu využívaniu verejných financií.

Navyšovanie ceny investičného diela môžeme zamedziť zvýšeným dôrazom na skvalitnenie procesu prípravy verejných prác, nakoľko príprava je základom pre ďalšiu realizáciu. V rámci prípravy sa musíme zamerať na vytvorenie vhodného plánu postupnosti prác, resp. časového plánu, nakoľko od neho by sa mali odvíjať všetky kroky realizácie investičného diela, pričom je potrebné tento časový plán aj dodržiavať. V procese prípravy by sme mali zvážiť aj všetky situácie, ktoré by mohli ohroziť priebeh realizácie a zároveň mať pripravené alternatívne riešenia. V procese realizácie verejnej práce musíme venovať zvýšenú pozornosť dodatočným technickým a cenovým zmenám v projektoch.

Riešením neefektívneho využívania verejných financií je aj zlepšenie disciplíny predkladateľov v oblasti verejných prác, čo by to bolo možné dosiahnuť vytvorením určitého mechanizmu, ktorý by zabráňoval čerpať verejné finančné prostriedky na nedostatočne pripravené verejné práce. Na základe doterajších skúseností môžeme konštatovať, že disciplína predkladateľov v oblasti technickej prípravy verejných prác aj napriek postupnému zlepšovaniu sa nedosahuje požadovanú úroveň. Medzi najproblematickejšie patrí dokumentácia predkladaná samosprávnymi krajmi, ktorá nesplňa požadované náležitosti stavebného zámeru stanovené zákonom o verejných prácach a vyhláškou.

Efektívnu realizáciu verejných prác zabezpečujú dozorné, respektíve kontrolné orgány, konkrétne štátny dozor, stavebný dozor a štátny stavebný dohľad. Štátny dozor kontroluje dodržiavanie stavebného zámeru, správnosť dokumentácie a použitie

vynaložených verejných investícií. Stavebný dozor kontroluje činnosti vykonávané na stavbe a štátny stavebný dohľad zabezpečuje ochranu verejných záujmov.

Veľkým nedostatkom je skutočnosť, že každoročne spracovávaný rozvojový program priorít sa nevyhodnocuje. Na získavanie takýchto informácií treba zákonný prostriedok, ktorým však ministerstvo nedisponuje. Chýbajúca spätná väzba o realizácii navrhovaných a už schválených verejných prác v predchádzajúcich rozvojových programoch priorít verejných prác brzdí proces skvalitňovania celej oblasti prípravy a realizácie verejných prác. Vyhodnotením realizácie verejných prác a analýzou účinnosti jednotlivých ustanovení zákona z hľadiska dosahovania účelu zákona by sa vytvorili predpoklady pre efektívnejšiu prípravu a realizáciu verejných prác.

Vychádzajúc z vyššie publikovaných záverov zefektívnenie procesu prípravy a realizácie verejných prác možno dosiahnuť nielen cenovými opatreniami, ale aj transparentnejším verejným obstarávaním, adekvátnou technickou prípravou a sprísnením dozoru. Technická príprava spočíva v kvalitnom spracovaní stavebného zámeru, na ktorý nadväzuje dokumentácia pre územné rozhodnutie, dokumentácia pre stavebné povolenie a dokumentácia pre verejné obstarávanie na výber zhotoviteľa stavby.

ZÁVER

Verejné práce predstavujú činnosti spojené s prípravou a uskutočňovaním stavby, ktoré sú financované celkom alebo sčasti z verejných investícií. Všetky činnosti vykonávané podľa zákona 254/1998 Z. z. o verejných prácach majú za cieľ čo najefektívnejšie využívanie verejných investícií. Verejné práce sú financované z vlastných zdrojov, z grantových a podporných programov, z úverov, ktorých ručiteľom je štát ale aj alternatívnymi spôsobmi financovania, ktoré predstavujú PPP projekty. Verejné práce legislatívne upravuje zákon č. 254/1988 Z. z. o verejných prácach a vyhláška č. 83/2008 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 254/1998 Z. z. o verejných prácach v znení zákona č. 260/2007 Z. z. Na základe návrhov jednotlivých rezortov a samosprávnych krajov je vypracovaný súhrnný program verejných prác, ktorý je podkladom pre tvorbu rozvojového programu priorít verejných prác. Vypracúva sa každoročne na obdobie troch rokov.

Základom efektívneho využívania verejných investícií je projektové riadenie, ktoré predstavuje súbor činností a metód smerujúcich k naplneniu stanoveného cieľa. Zjednodušene povedané úlohou projektového riadenia je koordinovať riadiace procesy v daných projektoch. Nevyhnutnou súčasťou projektového riadenia je časové plánovanie, respektíve tvorba plánu postupnosti prác. Proces prípravy stavebných prác začína spracovaním stavebného zámeru. Z dôvodu dosahovania čo najvyššej efektívnosti využívania verejných investícií sa vykonáva štátna expertíza. Na základe expertízneho posudku je vypracovaný protokol. V prípravnej fáze je dôležitý proces posudzovania vplyvov na životné prostredie a následne vyjadrenie ministerstva životného prostredia. Ďalším krokom je žiadosť o vydanie stavebného rozhodnutia, pričom stavebný zámer musí byť v súlade s územnoplánovacou dokumentáciou. Začiatok uskutočňovania stavby je možný až na základe právoplatného stavebného povolenia. V celom procese prípravy a realizácie projektu je zainteresovaných množstvo účastníkov, ktorých podľa vzťahu k investičnému dielu delíme na priamych a nepriamych. Výber zhotoviteľov, respektíve dodávateľov verejných prác sa uskutočňuje na základe verejného obstarávania, čoho cieľom je výber najefektívnejšej varianty. Celý proces realizácie verejných prác je podrobne dokumentovaný v dokumentácii o kvalite verejnej práce. Dohľad nad prípravou a realizáciou verejných prác vykonáva štátny dozor, stavebný dozor a štátny stavebný dohľad, ktorí v prípade zistených nedostatkov podnikajú adekvátne kroky k náprave.

Rozvojový program priorít verejných prác na roky 2012 až 2014 obsahuje verejné práce s ukončenou technickou prípravou a s plánovaných začiatkom realizácie v období rokov 2012 až 2014. Za posledné roky si možno všimnúť sprísňujúce sa podmienky na zaradenie verejnej práce do návrhu rozvojového programu priorít verejných prác. V minulosti boli do programov zaradované aj verejné práce bez vypracovaného stavebného zámeru, čo malo za následok neefektívne využívanie verejných investícií. Novela zákona o verejných prácach priniesla sprísnenie podmienok na zaradenie verejnej práce do rozvojových programov, okrem iného možnosť vykonávania kontroly technickej prípravy stavby už vo fáze spracovania stavebného zámeru. Celkovo možno badať zlepšovanie sa disciplíny predkladateľov, najmä z pohľadu technickej pripravenosti verejných prác, no aj napriek tomu stále nedosahuje požadovanú úroveň.

Na realizáciu verejných prác sú každoročne vynakladané obrovské sumy finančných prostriedkov, respektíve verejných investícií. V praxi sa neraz stretávame s plytvaním a neefektívnym využívaním týchto verejných investícií, čo sa v konečnom dôsledku dotýka nás všetkých. Zefektívnenie procesu prípravy a realizácie verejných prác možno dosiahnuť nielen cenovými opatreniami, ale aj transparentnejším verejným obstarávaním, adekvátnou technickou prípravou a sprísnením dozoru.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

Knihy/ články v časopisoch:

- 1 Hodák, M. 2004. *Príprava, vedenie a organizácia stavieb*. Bratislava : Verlag Dashöfer, 2004. ISSN 1335-8626.
- 2 Petráková, Z. 2008 (2010). *Alfa a omega stavby*. Bratislava : Verlag Dashöfer, 2008 (2010). ISSN 1337-8562.

Internetové zdroje:

- 3 *Jednotný automatizovaný systém právnych informácií*. [online]. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky. [cit. 2012-04-10]. Dostupné na: http://jaspi.justice.gov.sk/jaspiw1/jaspiw_mini_fr0.htm.
- 4 *Rezortný rozvojový program verejných prác na roky 2012 – 2014*. [online]. Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky. [cit. 2012-02-12]. Dostupné na: <http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=108880>.
- 5 *Rozvojový program priorít verejných prác na roky 2012 – 2014*. [online]. Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky. [cit. 2012-02-13]. Dostupné na: <http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=83569>.
- 6 *Verejno-súkromné partnerstvá (PPP)*. [online]. Ministerstvo financií Slovenskej republiky. [cit. 2012-02-20]. Dostupné na: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=6649>.

Zákony:

- 7 Zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- 8 Zákon č. 254/1998 Z. z. o verejných prácach v znení Zákona č. 260/2007 Z. z. o verejných prácach.
- 9 Zákon 50/1976 Zb. o o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov.
- 10 Vyhláška č. 83/2008 Z.z. ktorou sa vykonáva zákon č. 254/1998 Z. z. o verejných prácach v znení zákona č. 260/2007 Z. z..